

SORU

Döner sermaye işletmesi tarafından yürütülen faaliyetler sırasında üretilen mal/hizmetlere ilişkin olarak ön ödeme (avans) tutarlarının kredi kartı ile tahsil edilmesi durumunda Vergi Usul Kanunu kapsamındaki sorumluluklar, Katma Değer Vergisi Kanunu kapsamındaki sorumluluklar ve muhasebeleştirilmesi nasıl olacaktır?

CEVAP

Döner sermaye işletmesi tarafından sunulan mal/hizmetler ile ilgili olarak gerek mal/hizmetin sunumu sırasında, gerekse mal/hizmet sunulmadan önce peşin (avans) olarak kredi kartı ile tahsilatlar gerçekleştirilmektedir. Bu durumda tahsil edilen tutarların muhasebe kayıtlarına alınması ve vergisel yükümlülükler ile ilgili yapılması gereken işlemler aşağıda belirtildiği şekilde olacaktır.

A. MAL/HİZMET SATIŞLARINDA ÖN ÖDEME (AVANS) TUTARININ KREDİ KARTI İLE TAHSİL EDİLMESİ DURUMUNDA FATURA KESİLECEK Mİ?

213 sayılı Vergi Usul Kanununun 229 uncu maddesinde; "Fatura, satılan emtia veya yapılan iş karşılığında müşterinin borçlandığı meblağı göstermek üzere emtiayı satan veya işi yapan tüccar tarafından müşteriye verilen ticari vesikadır." hükmü yer almaktadır.

Aynı Kanunun 231 inci maddesinin beş numaralı bendinde ise; "Fatura, malın teslimi veya hizmetin yapıldığı tarihten itibaren azami yedi gün içinde düzenlenir. Bu süre içerisinde düzenlenmeyen faturalar hiç düzenlenmemiş sayılır." denilmekte olup, 232 nci maddesinde; birinci ve ikinci sınıf tüccarlar, kazancı basit usulde tespit edilenlerle defter tutmak mecburiyetinde olan çiftçilerin sattıkları emtia veya yaptıkları işler için fatura vermek, satın aldıkları emtia ve hizmetler için de fatura istemek ve almak zorunda oldukları; 233 üncü maddesinde de; "Birinci ve ikinci sınıf tüccarlar, kazancı basit usulde tespit edilenlerle defter tutmak mecburiyetinde olan çiftçilerin fatura vermek mecburiyetinde olmadıkları satışları ve yaptıkları işlerin bedellerinin perakende satış fişleri, makineli kasaların kayıt ruloları veya giriş ve yolcu taşıma biletlerinden biri ile tevsik olunacağı..." hüküm altına alınmıştır.

Bu düzenlemeler kapsamında, **fatura düzenlenmesi bedelin ödenmesi değil, malın teslimine veya hizmetin ifasına bağlıdır.** Bu itibarla, faturanın malın teslimi veya hizmetin yapıldığı andan itibaren yedi günlük süre içerisinde düzenlenmesi gerekmektedir. Ancak istenilmesi halinde mal tesliminden veya hizmet ifasından önce de fatura düzenlenebilecektir.

Mal teslim edilmeden önce fatura düzenlenmesi ve sevkiyatın daha sonra yapılması halinde ise, mal taşınması esnasında düzenlenmesi zorunlu olan sevk irsaliyesinin daha önce düzenlenen fatura ile ilişkilendirilmesi gerekmektedir.

Banka kredi kartlarıyla yapılan tahsilat karşılığında Döner Sermayeli İşletmeler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği eki **(8) örnek numaralı "Alındısı Belgesi"** düzenlenir. Kart hamili ile hizmetten yararlananların ayrı kişiler olması durumunda alındıya, kart hamili ile birlikte

hizmetten yararlananların da adı ve soyadı yazılır.

Bir gün içinde banka kredi kartı ile yapılan tahsilat tutarları, gün sonunda düzenlenecek Saymanlık İşlem Fişi ile muhasebeleştirilecek ancak, **avans olarak tahsil edilen tutarlar Yardımcı Deftere kişi bazında kaydedilecektir.**¹ Saymanlık İşlem Fişine, kredi kartı alındılarının ikinci nüshası ve “Gün Sonu Raporu” ile “Satış Sonuçları Gönderme Raporu” eklenecektir.

Banka kredi kartı ile yapılan işlemlerin muhasebeleştirilmesinde DSİBM Yönetmeliğinin hükümleri uygulanacaktır.

Ayrıca döner sermaye saymanlıklarınca, tahsilatın zamanında saymanlık hesaplarına intikal ettirilip ettirilmediğine yönelik kontrollerin düzenli bir şekilde yapılarak, çıkabilecek aksaklıkların giderilmesi gerekmektedir.

B. MAL/HİZMET SATIŞLARINDA ÖN ÖDEME (AVANS) TUTARININ KREDİ KARTI İLE TAHSİL EDİLMESİ DURUMUNDA MUHASEBE KAYITLARI NASIL YAPILACAK?

Döner sermaye işletmeleri tarafından sunulan mal ve hizmetler karşılığında “**banka kredi kartlarıyla yapılan tahsilat ve bunlara ilişkin olarak yapılan mahsup ve iade işlemlerinin izlenmesi için**”² Banka kredi kartlarından alacaklar hesabı kullanılır.

Hesaba ilişkin işlemler aşağıda belirtilmiştir;³

(1) Mal ve hizmet satış bedellerinin veya avansların tahsilinde kredi kartı kullanacak olan işletmelerin; kredi kartı kullanımıyla ilgili olarak bankayla yapacakları sözleşmede, bankaya komisyon ödenmeyeceği ve P.O.S cihazları ile yapılan tahsilatın banka hesabına aktarılmasında Bakanlıkça belirlenen ve sözleşmede yer alan valörün uygulanacağı hususları belirtilir.

(2) İşletmelerce mal ve hizmet satış bedelleri ile avansların banka kredi kartı ile tahsili işleminden önce kartın gerekli bilgileri taşıdığı ve geçerlilik süresi içinde kullanılmakta olduğu tespit edildikten sonra, nüfus cüzdanı, sürücü belgesi gibi resimli bir kimlik belgesi ile kimlik kontrolü yapılarak kartı kullanan kişinin gerçek kart hamili olduğu saptanır. Banka kredi kartının kullanılması hâlinde satış belgesinin ilgili bölümü onaylandıktan sonra ikinci nüshası kart hamiline verilir.

(3) Banka kredi kartlarıyla yapılan tahsilat karşılığında alındı düzenlenir. Kart hamili ile hizmetten yararlananların ayrı kişiler olması durumunda alındıya, kart hamili ile birlikte hizmetten yararlananların da adı ve soyadı yazılır.

(4) Avans olarak banka kredi kartıyla tahsilat yapılması ve bunun sonucunda avans artışı ortaya çıkması durumunda kesinlikle nakden iade işlemi yapılmaz. Aynı banka kredi kartı ile P.O.S. cihazının fonksiyonları kullanılarak, artan avans tutarı iade edilir.

¹ Maliye Bakanlığı Muhasebat Genel Müdürlüğü Genel Tebliği, Sıra No: 17, Değişik: 17/11/2004 tarihli ve 25643 sayılı R.G, Mad. v.

² Döner Sermayeli İşletmeler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği, Mad. 102.

³ Döner Sermayeli İşletmeler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği, Mad. 103.

Banka kredi kartlarından alacaklar hesabına ilişkin borç ve alacak kayıtları aşağıda gösterilmiştir:⁴

a) Borç

1) Mal veya hizmet satış bedeli olarak banka kredi kartıyla yapılan tahsilatlar bu hesaba borç, hesaplanan katma değer vergisi 391 Hesaplanan Katma Değer Vergisi Hesabına, kalan tutar ise 600 Yurtiçi Satışlar Hesabına alacak kaydedilir.

2) Avans olarak banka kredi kartıyla yapılan tahsilatlar bu hesaba borç, 340 Alınan Sipariş Avansları Hesabına alacak kaydedilir.

b) Alacak

1) Banka kredi kartıyla yapılan tahsilatlar nedeniyle muhasebe biriminin banka hesabına aktarılan tutarlar bu hesaba alacak, 102 Bankalar Hesabına borç kaydedilir.

2) Avans olarak banka kredi kartıyla yapılan tahsilatlardan iptal edilenlere ilişkin tutarlar bu hesaba alacak, 340 Alınan Sipariş Avansları Hesabına borç kaydedilir.

Örnek: Sürekli Eğitim Merkezinde yürütülecek olan kurs faaliyeti için belirlenen KDV hariç 500.- TL müracaat yapan (A) tarafından avans olarak kredi kartı ile ödenmiştir. (KDV %1 olarak uygulanmıştır. *2007/13033 sayılı Bakanlar Kurulu Kararnamesinin 1 inci maddesi 1 inci fıkrasının (b) bendinde belirtilen KDV oranlarının üniversite ve yüksekokullar tarafından verilen eğitim öğretim hizmetleri için de 1 Eylül 2020 ila 30 Haziran 2021 tarihleri arasında (Bu tarihler dahil) uygulanmasına karar verilmiştir.*)

a) Avans olarak yapılan tahsilatın kaydı.

HESAP KODU	HESAP ADI	BORÇ	ALACAK
123	Banka kredi kartlarından alacaklar hesabı	505.-	
340	Alınan Sipariş Avansları Hesabı		505.-

b) Banka kredi kartıyla yapılan tahsilatlar nedeniyle muhasebe biriminin banka hesabına aktarılan tutarlar.

HESAP KODU	HESAP ADI	BORÇ	ALACAK
102	Banka hesabı	505.-	
123	Banka kredi kartlarından alacaklar hesabı		505.-

⁴ Döner Sermayeli İşletmeler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği, Mad. 104.

c) Kurs faaliyeti tamamlandıktan sonra alınan avans gelir kayıtlarına alınmıştır.

HESAP KODU	HESAP ADI	BORÇ	ALACAK
340	Alınan Sipariş Avansları Hesabı	505.-	
391	Hesaplanan Katma Değer Vergisi Hesabı		5.-
600	Yurtiçi Satışlar Hesabı		500.-
805	Gelir Yansıtma Hesabı	500.-	
800	Bütçe Gelirleri Hesabı		500.-

d) Yasal kesintilerin ayrılması.

HESAP KODU	HESAP ADI	BORÇ	ALACAK
770.07.01.01	Hazine Hissesi	5.-	
770.07.02.01	BAP Payı	25.-	
362.01	Hazine Hissesi		5.-
362.05	BAP Payı		25.-
830.05.01.01	Hazine Hissesi	5.-	
830.05.08.02.01	BAP Payı	25.-	
835	Gider Yansıtma Hesabı		30.-

C. MAL/HİZMET SATIŞLARINDA ÖN ÖDEME (AVANS) TUTARININ KREDİ KARTI İLE TAHSİL EDİLMESİ DURUMUNDA KDV BEYANNEMESİNDE GÖSTERİLECEK Mİ?

Bir vergilendirme döneminden fazla devam eden hizmetlerin taksitlere bağlanması halinde, kredi kartı ile yapılan ödemelerde, POS makinesi tarafından ilk anda düzenlenen ve hizmet bedelinin tamamını kapsayan taksit planını gösteren belge, ayrıca fatura veya benzeri belge düzenlenmemiş olması şartıyla KDV hesaplanmasını gerektirmez. Vergiyi doğuran olay, aylık taksit miktarının şirketin banka hesabına geçtiği tarihte değil, bir vergilendirme döneminden fazla devam eden hizmetler için takvim yılının aylık vergilendirme dönemleri itibarıyla doğmaktadır.⁵

213 sayılı Kanununun 3/B maddesine göre vergilendirmede vergiyi doğuran olay ve bu olaya ilişkin muamelelerin gerçek mahiyeti esas olup, vergiyi doğuran olay ve bu olaya ilişkin muamelelerin gerçek mahiyetinin yemin hariç her türlü delille ispatlanması mümkündür.

Ödeme, kredi kartı (iade talebinde bulunan kişi veya kuruma ait), tapu devri, kamu kurum ve kuruluşları aracılığıyla (ön ödeme avansı şeklinde kamu kurum ve kuruluşlarının vizesine ödeme gibi) yapılmak suretiyle de tevsik edilebilir.⁶

⁵ KDV Uygulama Genel Tebliği 1, Mad. Ç/1

⁶ KDV Uygulama Genel Tebliği 1, Mad. E/5

Henüz Faturası Kesilmemiş Olsa Bile Kredi Kartı İle Yapılan Tahsilatlar KDV Beyannamesinde Bildirilecektir.

Kredi Kartı ile Yapılan Tahsilatların Beyanı⁷

Kredi kartı, satışa konu mal veya hizmetin bedelinin tahsilinde kullanılmakta olup, kredi kartıyla yapılan tahsilatın, işletme tarafından yapılan bir mal satışı veya sunulan hizmete ilişkin olduğu kabul edilir. Buna göre fatura, mükellefler tarafından yapılan tahsilata değil, KDV uygulamasında tahsilatın ait olduğu teslim veya hizmetin Vergi Usul Kanununda belirtildiği şekilde belgelendirilmesine yönelik olarak düzenlenmektedir.

KDV Kanununun 42'nci maddesinin verdiği yetkiye dayanılarak Hazine ve Maliye Bakanlığınca şekil ve muhtevası belirlenen 1 No.lu KDV Beyannamesinde, bir vergilendirme döneminde gerçekleştirilen teslim ve hizmetlere ait bedelin kredi kartı ile tahsil edilen kısmı, beyannamenin (Sonuç Hesapları – Diğer Bilgiler – Kredi Kartı ile Tahsil Edilen Teslim ve Hizmetlerin Katma Değer Vergisi Dahil Karşılığını Teşkil Eden Bedel) satırına yazılacaktır.

KDV beyannamesinde istenilen bu bilgi, verginin tarh ve tahakkuku ile ilgili olmayan denetim amaçlı bir bilgidir. Bu satırda vergiyi doğuran olayın gerçekleşip gerçekleşmediğine bakılmaksızın bir vergilendirme döneminde kredi kartı ile yapılan tahsilatlar gösterilecektir. Bu satırda yer alan tutarların Beyannamenin “Sonuç Hesapları” kulakçığındaki “Teslim ve Hizmetlerin Karşılığını Teşkil Eden Bedel” ile uyum göstermemesi ve bu hususun vergi dairesince mükellefe sorulması durumunda, farklılığın;

- Farklı vergi oranına tabi teslim ve hizmet bedelleri ile vergiye tabi olmayan veya vergiden istisna edilen işlemler,
- İlgili firma veya **kurumlar adına pos cihazı ile yapılan** (elektrik, su, telefon, faturaları vb.) **tahsilatlar,**
gibi sebeplerden kaynaklandığının izah gerekçesi olarak gösterilmesi mümkündür.

⁷<https://www.denet.com.tr/vergi/dosyalar/kdv6/KDV6-42.pdf> (ET: 21.02.2021)

